

כה:

אין מעמידין פרק שני עבודה זרה

עין משפט
גזירה

דא ב מ"י פ"ב מ"ה
אמר רבי יוחנן
ע"י מ"י ספן לאין קט
ט"ס ח"ב ע"י ס"ב פ"ג
ה"כ"ה:
ב מ"י ט"ס הל"ב ד
פ"ג ט"ס ט"ס ע"ס
ט"י נ"ט ט"ס י"ד פ"י ק"ג
פ"ד:
ב ד ד ר"מ פ"ב מ"ה
ר"ח הל"ו ח פ"ג
ע"י ט"ס ט"ס י"ד פ"י
ק"ג פ"ג:

רבינו הגאון
אוקינא אפילו אשתו
עמו ולא אמרין אשתו
של עובד כוכבים
משמרתו. ואע"פ שהיא
חשובה ולא חיישי
לשפיכות דמים
שחורין הן על הערות
לא תתיר עמו. והיי
מילי עובד כוכבים אכל
ישראל אשתו משמרתו
וכשרה אם (הוא) הם
כשרים לתחתית עם
שני אנשים ואם הם
פרוצים אפילו עשרה לא
תתיר עמו. מעשה היה
והוציאו עשרה פרועין
שהיו. ונראו אנשי א"י
ששולמו מנה לא תתיר
עם עובד כוכבים שחשבו
על הערות: לא יתיר
אדם עמו פניו שחשבו
על שפיכות דמים: תיר
ישראל שטפלו לו כוהן
בדרך טופלו לימינו ר'
שמעאל בנו של ר' יוחנן
כן ברוקא אומר בסיף
טופלו לימינו במקל
טופלו לשמאלו היו עולין
כמעלה או יורדין כירידה
לא יתיר הכוהן לפעלה
הישראל לסתא אלא
ישראל לפעלה והכוהן
לסתא. ואל יטוה לפניו
שסא ירצן לגלותו. שאלו
היוכן אתה הולך יריב
ול הרוך כהן שעשה
יעקב לעשו עד אשר
אבא אל ארתי שערתי.
והלך הוא למקום אחר.
מעשה בתלמידי ר"ע בו.
רב מנשיא הוא איל

לא צריבא באשתו עמו. לכאורה מוקי לה כ"ר דאמר כ"פ עשרה
וחסין (קדושין דף פ:) בזמן שאשתו עמו י"ן עמהן כפונדקי
שצבתי משמרתו ואל"מ אמאי לא מוקי לה בשש עמה מניוקת
דכ"ה הא גונא בישראל שרי לימודי דאמר רבא התם בגמ' תמיחד
אדם עם אשה ומניוקת שידועת
טעם ביאה ואינה מוסרת עממה
לביאה ו"ל דלשון לא תמיחד משמע
שלין עם שום ישראלית אלא היא:
איבא אשה והכלה אשה חשובה בין
האנשים ושאינה חשובה
בין הנשים. פ"ה חשובה למלכות
ואינה יפה לרבי ירמיה דמוקי לה
נקרובה למלכות הא ל"ו הכי לא
אמר' אשה כלי זינה עליה אלמא
איכא אשה דקטלי לה ולא היכי
עובד כוכבים עלה דעמיה לביאה
כגון מוכרתה והכלה אשה חשובה
למלכות ואינה יפה שריא לימודי
דליכא למיחש לשפיכות דמים כיון
שהיא קרובה למלכות ולביאה נמי
ליכא למיחש כיון שאינה יפה ולרב
אידי אסורה לימודי דכולהו כלי זינן
עליהן ומיישין לערוה דהא רב
אידי סתמא אמר למילתיה ולא
קאמר הכא בצאשה יפה דכלי זינה
עליה ע"כ פ"ה. וקשיא מדא דלשנא
דחשובה לא משמע יפה ועוד דכי
אינה יפה נמי מאי הוה הא אמרין
גריס פירקין (לעיל דף קכ:) חגיבה
עליהם בזמנא ולא ישראל יומר
מנשותיהן ק"ו לנשותיהן של ישראל
וזמנא י"ל דמ"מ דבצאשה לא טרמי
לנאשה כיון דלינה יפה מיהו קשה
דל' ירמיה ונשמעית מנא או
אמורא בשום מקום לחלק בשניה
בין יפה לביאה יפה להחריה לכהנה
ועוד קשה דלפ"ה משמע דאשה
חשובה בין האנשים ושאינה חשובה
בין הנשים כדא מילתא וא"כ היה לו
לומר חשובה בין האנשים ואינה
חשובה בין הנשים מדקאמר ושאינה
חשובה בו אלמא תרי מיני זינה לכך
נראה לפרש דודאי תרי מיני זינה

אלא בתלתא דכוותה גבי ישראל כפרוצים
מי שרי ו"התנן אבל אשה אחת מתייחדת
עם שני אנשים וואמר רב יהודה אמר
שמואל ילא שנו אלא בכשרים אבל כפרוצים
אפילו עשרה נמי לא מועשה היה והוציאוה
עשרה במטה לא צריבא באשתו עמו עובד
כוכבים אין אשתו משמרתו אבל ישראל אשתו
משמרתו ותיפוק ליה משום שפיכות דמים
א"ר ירמיה באשה חשובה עסקינן דמירתתי
מינה י"ב אידי אמר אשה כלי זינה עליה
מאי בינייהו איכא בינייהו אשה חשובה
בין אנשים ושאינה חשובה בין הנשים תניא
כוותיה דרב אידי בר אבין האשה אע"פ
שהשולם עמה לא תתייחד עמו מנפי
שחשודין על הערות: לא יתייחד אדם
עמהן: ת"ר יישראל שנודמן לו עובד כוכבים
בדרך טופלו לימינו ר' ישמעאל בנו של ר'
יוחנן בן ברוקא אומר יבסיף טופלו לימינו
במקל טופלו לשמאלו יהיו עולין במעלה או
יורדין כירידה לא יהא ישראל למטה ועובד
כוכבים למעלה אלא ישראל למעלה ועובד
כוכבים למטה ואל ישוה לפניו שמא ירוין
את גולגלתו ישאלו להיכן הולך ירחיב לו
את הדרך בדרך שעשה יעקב אבינו לעשו
הרשע (דכתיב) יעד אשר אבא אל אדוני
שעריה וכתוב: יעקב נסע סכותה מעשה
בתלמידי ר"ע שהיו הולכים לכיבוש נגעו
בהן ליסטים אמרו להן לאן אתם הולכים אמרו
להן לעבו כיון שהעניו לכותי פירשו אמרו
להן [תלמידי] מי אתם אמרו להן תלמידי
ר"ע אמרו להן אשרי ר"ע ותלמידיו שלא פגע
בהן אדם רע מעולם רב מנשה הוה אול
לבי

אלא בתלתא דכוותה גבי ישראל כפרוצים
להכי נקט בתלתא דכוותה שרו בין צעיר
בין גדול אלל תרי צעיר אין בדרך לא שמה ינטרן אחד מהן
לנקיבו ומנאל אחד מהן יתייחד עם הערוה כ"פ עשרה וחסין (קדושין
דף פ:) כפרוצין מי שרי. ועובדי כוכבים למא לא למנא אשמועינן
הא אפי' ישראל דכוותיהו לא חסינן:
והוציאו עשרה. פרי"ס לאשת איש
זינה: כמס' מון לעיר לעבירה
עין קובי מת שלא יבינו: כ"אסו.
של עובד כוכבים עמו: עובד כוכבים
אין אשתו משמרתו. ללא קפדה
דליהו בקרי ואיתמיה בזוויני: אבל
ישראל אשתו משמרתו. שרי כדתנן
בשערה כ"אסו עמו אשתו עמו
י"ן עמהן כפונדקי מפני שאשתו
משמרתו (קדושין פ:) וטויקו ליה. בלא
עבירה נמי לא תמיחד משום
שפיכות דמים: כ"אסו חגיבה
בין האנשים ובין הנשים אשה יפה
וקרובה למלכות דמייחפו מינה
ולא קטלי לה אלל משום עריות
איכא דיפה היא ולאטריך לאשמועי'
דלא תמיחד חיישין שמא תסתפה
אלל אשה שאינה חשובה בין
האנשים וחשובה בין הנשים משום
לריחה נמי איכא דנא עליה ואחר
כך הורגה דלא כ"ל אשה כלי זינה
עליה וחשובה בין האנשים ולא בין
הנשים מותרת להתייחד (א) ומשום
עריות ליכא דלינה יפה: אשה כלי
זינה עליה. אע"פ אשה כלי זינה
לא בין האנשים ולא בין הנשים אין
הורג אותה אלל נא עליה וכיון
שנא עליה אינה הורגה ואפילו אינה
קרובה למלכות נמי אי לא אשמועינן
דחיישין לעריות לא הוה מתבטל
דמייחפו משום שפיכות דמים: מאי
בינייהו. בין לר' ירמיה דמוקי לה בצאשה
שחשובה בין האנשים ושאינה חשובה
בין הנשים בין לרב אידי דאמר כלי זינה
עליה וליכא משום שפיכות דמים מ"מ
משום ערוה איכא ולא תמיחדת:
איכא בינייהו אשה חשובה בין
האנשים. קרובה למלכות ואינה חשובה

מסורת הש"ס
(א) קדושין פ: (ב) אשמועינן
(ג) ויחמיה קטלי.
(ד) מילין לא. מוספתא פ"ג
ה"ה. (ה) ומנלה י"א.
(ו) גיטתא שמאלא פ"א.

הורה אור השלם
1. יעבר נא ארזי לפני
עבדו ואני אתחילה
לאטי לרגל המלכה
אשר לפני ולרגל
הדלד' עד אשר אבא
אל ארזי שיערה.
בראשית לג יד
2. והעקב נהי' סבתו ויבין
לו קיה ולמקורו עשה
סבת על כן קרא שם
המקום סבות.
בראשית לג יז

הגהות הב"ח
(א) ה"ה ד"ה כ"אסו וכו'
מותרת להתייחד משום:
(ב) ד"ה טופלו ישראל
שאלו כד' שפחה:
(ג) ת"ר ד"ה אלא וכו'
כ"אסו חגיבה עסקינן וא'
לא: (ד) בא"ר ההיקה
היא מלמדה בטולא וזמרה
מת בעלי מברו מי
המחמא וכו' עלטו לטפון
הוא מת ואני נגלתי
לנאמת דהחוקק היא
מלמדה וזמרה וכו' וכו'
ירמי דלית ליה אשה כלי
זינה עליה משפט
דנאמת וכו' לענין
להתיריה.

מוסף רש"י
עם שני אנשים. סהמך
טעם חסרין וקדושין פ.
לא שנו. הא דתנן אלל
אשה מתייחדת עם שני
אנשים (מוס' פ"ג)
הוציאוה עשרה.
אנשים במטה. משום
שהיא מתה וקטליה מנה
אנשים (מוס' פ"ג).
אלמא איס היה (קדושין
פ: ובע"ז סופה פ"ג).
לימין (חולין א"א). עד
אשר אבא אל ארזי
שעריה. הכוונ' לו הדרך.
של היה דעתי לנא אלל
של טופלו. אמר לא עמו
לעשות לו רעה יתקן עד
כתי' אלל. והוא לא הלך
(בראשית כ"ג יז).

בין הנשים אינה יפה לרבי ירמיה דמוקי לה בצאשה חשובה דמשמע
חשובה בין האנשים ובין הנשים דקרובה למלכות היא ולא קטלי
לה אלל משום עריות איכא למיחש דיפה היא הכא חשובה בין
האנשים ולא בין הנשים שריא ליהודי דמשום שפיכות דמים ליכא
דהא קרובה למלכות ומשום עריות נמי ליכא דהא מוכרתת היא
לרב אידי אסורה לייחודי דכולהו חיישין לערוה דהא סתמא קאמר
אשה כלי זינה עליה ולא קאמר הכא בצאשה יפה עסקינן דכלי זינה
עליה לא תמיחד עמהן כו' והיינו כרב אידי בר אבין. השלום עמה
משמע היא נושאת את שלומה ואינה לריכה שלום מלכות: עופלו
לימינו. מחברו לעובד כוכבים לימינו של ישראל שסא יבציה העובד
כוכבים ויטול כוס: שמה ירון אש גולגלתו. ירוץ: ירחיב לו את הדרך.
אם היה כריך לו לילך עד פרסה יאמר לו ב' פרסאות אני כריך לילך
אולי ימתין העובד כוכבים מלהכותו עד פרסה שיהא זה אור
ממנו קודם לכן: נסע סכותה. ולא הלך עד שעיר: לעכו. רחוק מביב:
לבי

בין הנשים אינה יפה לרבי ירמיה דמוקי לה בצאשה חשובה דמשמע
חשובה בין האנשים ובין הנשים דקרובה למלכות היא ולא קטלי
לה אלל משום עריות איכא למיחש דיפה היא הכא חשובה בין
האנשים ולא בין הנשים שריא ליהודי דמשום שפיכות דמים ליכא
דהא קרובה למלכות ומשום עריות נמי ליכא דהא מוכרתת היא
לרב אידי אסורה לייחודי דכולהו חיישין לערוה דהא סתמא קאמר
אשה כלי זינה עליה ולא קאמר הכא בצאשה יפה עסקינן דכלי זינה
עליה לא תמיחד עמהן כו' והיינו כרב אידי בר אבין. השלום עמה
משמע היא נושאת את שלומה ואינה לריכה שלום מלכות: עופלו
לימינו. מחברו לעובד כוכבים לימינו של ישראל שסא יבציה העובד
כוכבים ויטול כוס: שמה ירון אש גולגלתו. ירוץ: ירחיב לו את הדרך.
אם היה כריך לו לילך עד פרסה יאמר לו ב' פרסאות אני כריך לילך
אולי ימתין העובד כוכבים מלהכותו עד פרסה שיהא זה אור
ממנו קודם לכן: נסע סכותה. ולא הלך עד שעיר: לעכו. רחוק מביב:
לבי

דהא דקאמר אשה כלי זינה עליה לאו משום דעמיהו לביאה ומשום
הכי לא קטלי לה אלל טעמא מפני שאינה בעלה מלמדת
ומריבות קא"ס מנחמים עליה וה"פ איכא בינייהו אשה חשובה בין
האנשים קרובה למלכות אם מותרת להתייחד עם האנשים עובדי
כוכבים דל' ירמיה אסורה להתייחד כדקאמר טעמא בצאשה
חשובה (ו) ולא לא נפיק לן מידי משום שפיכות דמים אי לאו משום
טעמא דעריות לרב אידי שריא דאמר טעמא דליכא למיחש לשפיכות
דמים דאשה כלי זינה ומנחמי עליה אלל לערוה דהא סתמא קאמר
כשהיא חשובה דמירתתי מינה אף לעריות לא חיישין ושאינה חשובה
בין הנשים נמי אם היא מותרת להתייחד בין הנשים עובדות
כוכבים איכא בינייהו דלרבי ירמיה כיון דלינה חשובה קטלי לה
דלית ליה טעמא דמנחמי ולרב אידי שריא דכלי זינה עליה כלומר
דמנחמי עליה ואי משום עריות כדאמר' גריס פירקין שהעובדי
כוכבים מנחין אלל נשו חנריהן בת דעת היא וכשתראה שיבא העובד
כוכבים תלך מיד ויבוסלי' גרם אשה אינה בכלל שפיכות דמים א"ר
ירמיה תפחר בזכריהו וכו' בן אמר אפילו בצאשה יכולה אשה להטמין
ולומר עובדת כוכבים איני ואין האיש יכול להטמין עממו ולומר
עובד כוכבים איני ונראה לפרש אף כאן כפירוש הירושלמי בצאשה
חשובה ביאה ובעלת כח אלל לעריות איכא למיחש דחיישי' דלמא
מפניה לה ורב אידי אשה כלי זינה עליה מפני שיכולה להטמין
עממה ולא קטלי לה ושרי אי לאו משום עריות ובעי מינא בינייהו בין
למר בין למר משום שפיכות דמים ליכא משום עריות איכא ומסיק
איכא בינייהו אשה חשובה בין האנשים זכריהו ובעלת כח דל' ירמיה
ירמיה אסורה דליכא למיחש שמא תסתפה ורב אידי לא חייש אלל
דלמא מאכרי לה וכו' ביאה שריא דכיון שריא דכלל כח אין
לחוש לא לנאסם ולא לשפיכות דמים א"ר ושאינה חשובה בין הנשים
איכא בינייהו דלרב אידי שריא להתייחד דיכולה להטמין עממה
הילך לשפיכות דמים ליכא למיחש ולעריות נמי כיון שהיא בין הנשים
האשה שלמה (בבבא ק"ד): דבעי החזיקה היא מלמדה בעולם (ו) מהו
עליו עובדי כוכבים נפלו עליו לטמון נאמנת דהחזיקה מלמדה הוא ודמי
התם כדרכ אידי דאמר אשה כלי זינה עליה ולא אמר' כדדמי
אלל ודאי המתינה עד שתראהו מת והשתא לר' ירמיה דלית ליה כלי זינה
השפוט דנאמת י"ל דגיה דלית ליה הא טעמא לענין
החירא להתייחד מ"מ סוכמת על זה שיכולה להטמין עממה להמתין שם
שתראה שימות ולא מעיד כדדמי:

דהא דקאמר אשה כלי זינה עליה לאו משום דעמיהו לביאה ומשום
הכי לא קטלי לה אלל טעמא מפני שאינה בעלה מלמדת
ומריבות קא"ס מנחמים עליה וה"פ איכא בינייהו אשה חשובה בין
האנשים קרובה למלכות אם מותרת להתייחד עם האנשים עובדי
כוכבים דל' ירמיה אסורה להתייחד כדקאמר טעמא בצאשה
חשובה (ו) ולא לא נפיק לן מידי משום שפיכות דמים אי לאו משום
טעמא דעריות לרב אידי שריא דאמר טעמא דליכא למיחש לשפיכות
דמים דאשה כלי זינה ומנחמי עליה אלל לערוה דהא סתמא קאמר
כשהיא חשובה דמירתתי מינה אף לעריות לא חיישין ושאינה חשובה
בין הנשים נמי אם היא מותרת להתייחד בין הנשים עובדות
כוכבים איכא בינייהו דלרבי ירמיה כיון דלינה חשובה קטלי לה
דלית ליה טעמא דמנחמי ולרב אידי שריא דכלי זינה עליה כלומר
דמנחמי עליה ואי משום עריות כדאמר' גריס פירקין שהעובדי
כוכבים מנחין אלל נשו חנריהן בת דעת היא וכשתראה שיבא העובד
כוכבים תלך מיד ויבוסלי' גרם אשה אינה בכלל שפיכות דמים א"ר
ירמיה תפחר בזכריהו וכו' בן אמר אפילו בצאשה יכולה אשה להטמין
ולומר עובדת כוכבים איני ואין האיש יכול להטמין עממו ולומר
עובד כוכבים איני ונראה לפרש אף כאן כפירוש הירושלמי בצאשה
חשובה ביאה ובעלת כח אלל לעריות איכא למיחש דחיישי' דלמא
מפניה לה ורב אידי אשה כלי זינה עליה מפני שיכולה להטמין
עממה ולא קטלי לה ושרי אי לאו משום עריות ובעי מינא בינייהו בין
למר בין למר משום שפיכות דמים ליכא משום עריות איכא ומסיק
איכא בינייהו אשה חשובה בין האנשים זכריהו ובעלת כח דל' ירמיה
ירמיה אסורה דליכא למיחש שמא תסתפה ורב אידי לא חייש אלל
דלמא מאכרי לה וכו' ביאה שריא דכיון שריא דכלל כח אין
לחוש לא לנאסם ולא לשפיכות דמים א"ר ושאינה חשובה בין הנשים
איכא בינייהו דלרב אידי שריא להתייחד דיכולה להטמין עממה
הילך לשפיכות דמים ליכא למיחש ולעריות נמי כיון שהיא בין הנשים
האשה שלמה (בבבא ק"ד): דבעי החזיקה היא מלמדה בעולם (ו) מהו
עליו עובדי כוכבים נפלו עליו לטמון נאמנת דהחזיקה מלמדה הוא ודמי
התם כדרכ אידי דאמר אשה כלי זינה עליה ולא אמר' כדדמי
אלל ודאי המתינה עד שתראהו מת והשתא לר' ירמיה דלית ליה כלי זינה
השפוט דנאמת י"ל דגיה דלית ליה הא טעמא לענין
החירא להתייחד מ"מ סוכמת על זה שיכולה להטמין עממה להמתין שם
שתראה שימות ולא מעיד כדדמי:

גירסת